

Zienswijze op ACM-leidraad 'Netwerkbedrijven en alternatieve energiedragers'

Den Haag, 24 april 2020

Lange Houtstraat 2
2511 CW Den Haag
070 311 43 50

info@energie-nederland.nl
energie-nederland.nl

KvK Den Haag 50816179
NL37ABNA0613003616
BTW NL8229.40.474.B01

Zienswijze Energie-Nederland op ACM Leidraad ‘Netwerkbedrijven en alternatieve energiedragers’

Energie-Nederland maakt graag gebruik van de gelegenheid om een zienswijze te geven op de concept Leidraad ‘Netwerkbedrijven en alternatieve energiedragers’.

De zienswijze van Energie-Nederland bestaat uit drie delen:

- A. Algemene indruk
- B. Verdere verduidelijking gewenst bij onderscheid beheer en exploitatie
- C. Opmerkingen en vragen bij de tekst van de Leidraad zelf

Energie-Nederland stelt voor de Leidraad aan te passen met de hierna genoemde punten. Waar gewenst is Energie-Nederland vanzelfsprekend bereid een nadere toelichting te geven op de aanbevelingen uit deze zienswijze.

Gezien het grote aantal aanbevelingen om de Leidraad aan te vullen en verbeteren pleiten wij ervoor dat de herziene versie wederom ter consultatie wordt voorgelegd dan wel dat ACM overleg voert met betrokken partijen voordat tot publicatie van de definitieve versie wordt overgegaan.

A. ALGEMENE INDRUK

Energie-Nederland verwelkomt een leidraad, omdat duidelijkheid inderdaad hard nodig is. Het doel om marktpartijen en investeerders meer duidelijkheid en guidance te bieden wordt met deze leidraad op een belangrijk punt echter niet bereikt. Een heldere rolverdeling in de markt is dringend gewenst met oog op de energietransitie en de ontwikkeling van alternatieve energiedragers zoals waterstof, groen gas en warmte. Daarbij acht Energie-Nederland het van groot belang dat toegestane activiteiten van netwerkbedrijven bijdragen aan de energietransitie en tegelijkertijd de markt maximaal ruimte behoudt en marktverstoring wordt voorkomen. Maximale ruimte voor marktpartijen is van groot belang voor het realiseren van een betaalbare en betrouwbare energietransitie.

Met name bij het punt van beheer en exploitatie zien we dat aanpassing en verbetering van de Leidraad nodig is. Energie-Nederland vindt het belangrijk dat deze Leidraad bijdraagt aan een heldere rolverdeling bij de ontwikkeling van alternatieve energiedragers: netwerkbedrijven richten zich op transport; productie, handel en levering van energie is aan de markt. Energie-Nederland vraagt ACM om die reden de terminologie zo scherp mogelijk vast te leggen. Dat gaat om begrippen als ‘installatie’, ‘exploitatie’ en ‘beheer’. Vooral voor ‘beheer’ wordt in de concept Leidraad een keuze gemaakt die niet voldoende duidelijkheid geeft.

Betrek EU-richtlijn bij Leidraad voor positie netwerkbedrijven in installaties

De ACM neemt de bepalingen uit de Wet VET als vertrekpunt voor het opstellen van de Leidraad. Energie-Nederland stelt voor om ook de laatste herziening van de richtlijn voor de elektriciteitsmarkt (2019/944) te betrekken bij de afbakening van de rol van netwerkbedrijven. EU-richtlijn 2019/944 bevat de bepaling dat systeembeheerders (in Nederlandse termen: netbeheerders) als hoofdregel géén installatie voor opslag mogen bezitten of beheren¹. Installaties die waterstof produceren uit elektriciteit of elektrodeboilers vallen onder de definitie van energieopslag (art. 2, sub 59 van EU-richtlijn 2019/944): “in het elektriciteitssysteem, het uitstellen van het uiteindelijke gebruik van elektriciteit tot een later moment dan het moment waarop de elektriciteit is opgewekt, of het omzetten van elektrische energie in een vorm van energie die kan worden opgeslagen, het opslaan van dergelijke energie, en de daaropvolgend omzetting van dergelijke energie in elektrische energie of een andere energiedrager”.

Wanneer het volgens de richtlijn voor een netbeheerder niet is toegestaan om een installatie voor opslag te bezitten of te beheren, is het niet te rijmen dat een met de netbeheerder verbonden netwerkbedrijf het wel zou zijn toegestaan om een dergelijke installatie te bezitten en te beheren. Dit zou anders namelijk de weg openen voor een netbeheerder om het verbod uit de richtlijn via een juridische constructie binnen de groep te omzeilen.

Energie-Nederland bepleit dat ACM de geest en doelstelling van artikel 36 van de richtlijn toepast bij de uitwerking van de Leidraad. Deze richtlijn is in Nederland weliswaar nog niet geïmplementeerd in wetgeving, maar heeft desondanks al wel volledige rechtswerking in alle lidstaten. Toepassing van deze richtlijn leidt tot een striktere afbakening van de mogelijkheden van netwerkbedrijven om installaties aan te leggen of te beheren. Ook bezit is dan als regel niet mogelijk.

Geef aandacht aan handhaving in de Leidraad

De analyse van ACM wint aan betekenis wanneer ook wordt aangegeven hoe de handhaving van de wettelijke regeling van toegestane activiteiten plaats zal vinden. In dat kader merken wij op dat netwerkbedrijven over de activiteiten die vallen onder art. 17c E-wet en art. 10d Gaswet, niet jaarlijks aan ACM hoeven te rapporteren. Marktpartijen en ACM hebben daarmee geen (openbaar) inzicht in de (financiële) resultaten van de toegestane nevenactiviteiten. Energie-Nederland stelt voor dat ACM in de definitieve Leidraad aangeeft op welke wijze toch een adequaat toezicht op alle nevenactiviteiten wordt uitgevoerd om marktverstoring, kruissubsidiering of financiële risico's voor de netbeheerder te voorkomen.

Wanneer ACM zou concluderen dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om toezicht op netwerkbedrijven uit te oefenen, dan zal Energie-Nederland bij Energiewet 1.0 pleiten voor het geven van een toereikende bevoegdheid.

¹ Artikel 36 EU-richtlijn 2019/944. Uitzonderingen zijn mogelijk, maar alleen onder zeer strikte voorwaarden.

Afbakening op twee van de drie punten helder en bruikbaar

De eerste twee principes die ACM in de leidraad geeft, zijn helder en bruikbaar:

- Netwerkbedrijven mogen infrastructuur voor alternatieve energiedragers aanleggen en beheren;
- Netwerkbedrijven mogen alternatieve energiedragers transporteren, maar niet leveren of erin handelen;

Dat geldt niet voor het derde principe:

- Netwerkbedrijven mogen productie- en opslaginstallaties voor alternatieve energiedragers aanleggen en beheren, maar niet exploiteren.

Voor opslag-installaties bepleit Energie-Nederland dat ACM hierbij ook de afbakening volgens art. 36 EU-richtlijn 2019/944 betreft. Volgens deze richtlijn is niet alleen beheer, maar ook het bezit van zulke installaties als hoofdregel niet toegestaan. Het aantal initiatieven dat op dit moment in ontwikkeling is, maakt ook duidelijk dat de markt meer dan voldoende in staat is om de gewenste groei van de productie van alternatieve energiedragers te realiseren. Die marktontwikkeling moet ruim baan krijgen en niet doorkruist worden door een rol van netwerkbedrijven bij exploitatie of beheer van opslaginstallaties.

Voor de praktijk is het verder nodig dat ACM in de definitieve versie van deze Leidraad tevens nader ingaat op een aantal aanvullende zaken, die zich in de praktijk voordoen en een nadere afbakening van de rol van netwerkbedrijven behoeven. Deze komen in deel B en deel C van deze zienswijze aan de orde.

Tijdelijke maatregelen moeten een tijdlijn en een exit plan hebben

Een ander algemeen punt is dat de tijdlijn ontbreekt. In de Leidraad wordt voor de – uitgebreide – rol van het netwerkbedrijf gesteld dat deze ‘in dit kader de markt dienen te faciliteren of slechts tijdelijk vorm te geven, zolang de markt nog niet voldoende ontwikkeld is’. Er wordt dus nadrukkelijk uitgegaan van een tijdelijk karakter van de maatregelen, maar de Leidraad geeft geen nadere begrenzing in tijd of resultaat. Energie-Nederland bepleit dat ACM in de definitieve versie hier invulling aan geeft. Die begrenzing in tijd geldt wat Energie-Nederland betreft niet voor reguliere transportactiviteiten, gerelateerd aan alternatieven energiedragers.

Verduidelijk wat valt onder infrastructuur bij warmteprojecten

Voor warmteprojecten ziet Energie-Nederland graag een verduidelijking wat valt onder ‘infrastructuur’. Volgens ACM moet onder ‘infrastructuur’ worden verstaan: leidingen en installaties. Het begrip ‘installatie’ kan volgens ACM in dit verband worden geïnterpreteerd als: “samenstel van materieel en leidingen van een aangeslotene, te rekenen na het overdrachtpunt van de aansluiting”. Dit geeft aanleiding tot de volgende vraag: betekenen deze begrippen ook dat een netwerkbedrijf de aanleg en het beheer voor eigen rekening en risico mag doen van een afleverset, warmtemeter of warmteafgiftesysteem (radiatoren), dus zonder hiertoe een opdracht te hebben gekregen van de vergunninghoudende warmteleverancier? Energie-Nederland is van mening van niet. Deze componenten raken aan de levering en vallen daarmee binnen het domein van de leverancier.

B. VERDERE VERDUIDELIJKING GEWENST BIJ ONDERSCHIED BEHEER EN EXPLOITATIE

Voor het onderscheid tussen *beheer* en *exploitatie* geeft ACM een vijftal handvatten:

1. Alternatieve energiedragers (de elektronen of moleculen) zijn nooit in eigendom van het netwerkbedrijf.
2. Het netwerkbedrijf mag een installatie in eigendom hebben en er zorg voor dragen dat de installatie naar behoren blijft werken. Het netwerkbedrijf mag dus onderhoud verrichten en een bepaalde productiecapaciteit garanderen.
3. Indien een netwerkbedrijf een installatie in beheer heeft, moet er een exploitant zijn die onafhankelijk van het netwerkbedrijf zorgt voor de daadwerkelijke productie of opslag en daarmee dus het commerciële risico hiervoor draagt.
4. Het netwerkbedrijf mag geen belang hebben bij de productie of het verlenen van opslagdiensten. Dit betekent onder meer dat het netwerkbedrijf geen commercieel risico loopt en dus geen financieel voor- of nadeel mag hebben bij de opbrengst van het geproduceerde volume, het productievolume als zodanig of de omvang en de invulling van de opslagdiensten.
5. De ACM geeft de voorkeur aan een vaste beheervergoeding. Mogelijk kan er echter sprake zijn van beheerkosten die afhankelijk van het geproduceerde volume, waarbij de volumes lastig te voorspellen zijn. In dat geval is het denkbaar dat een variabele beheervergoeding passend is. In ieder geval moet de beheervergoeding marktconform en in lijn met de daadwerkelijke kosten van beheer zijn.

Het is een goede zaak dat helder wordt vastgelegd dat netwerkbedrijven géén commerciële positie in de energiemarkt mogen innemen en dat exploitatie daarom is uitgesloten. Energie-Nederland vraagt zich wel af of het onderscheid tussen beheer en exploitatie het juiste onderscheid is en stelt vast dat de begrippen niet eenduidig zijn gedefinieerd. ACM stelt dat dit onderscheid van geval tot geval moet worden beoordeeld. Dit zorgt niet voor de beoogde duidelijkheid voor marktpartijen.

ACM kan een nadere afbakening geven door aan te sluiten bij artikel 36 van EU-richtlijn 2019/944, zoals hiervoor is toegelicht. Het onderscheid tussen beheer en exploitatie moet in de uiteindelijke Leidraad zo eenduidig zijn vastgelegd dat hierover geen misverstand mogelijk is. Voorbeelden kunnen daarbij helpen, maar heldere begrippen zijn sterker en hebben de voorkeur. Een beoordeling van 'geval tot geval' zoals de Leidraad nu stelt kan een wankel basis vormen voor een transparante afbakening van de rol van netwerkbedrijven en de ruimte van marktpartijen.

Indien ACM niet mee zou gaan in het voorstel om netwerkbedrijven niet toe te staan productie- of opslaginstallaties voor alternatieve energiedragers te beheren of exploiteren, zou dat in tijd en capaciteit beperkt moeten worden.

Vanwege risico's op marktverstoring is op een aantal punten dan ook een verdere verduidelijking gewenst. Deze lichten we hieronder toe.

Afbakening transport en beheer

Over het transport van warmte (en koude), waterstof en CO₂ zouden wij graag ook een diepere analyse van ACM willen zien over het onderscheid tussen beheer en exploitatie. In dat licht hebben wij een aantal vragen die wij graag in de definitieve Leidraad beantwoord zouden zien:

- Valt het blote (mede-)eigendom van warmtenetten (door aandeelhouderschap in een onderneming die deze netten aanlegt of beheert) onder de begrippen ‘aanleg en beheer’ c.q. onder ‘exploitatie’? (zie ook hieronder)
- Hoe interpreteert ACM de verhuur/lease van een net door een netwerkbedrijf aan producenten of afnemers van een warmte-, waterstof- of CO₂ infrastructuur? Kwalificeert dat als ‘beheer’ of ‘exploitatie’?
- Hoe beoordeelt ACM dispatch (de verdeling van het gebruik door marktpartijen van het net; de bepaling van wie wanneer het te transporteren product op het net zet)? In onze ogen betreft dit exploitatie en is dit dus niet toegestaan voor netwerkbedrijven (zie ook hieronder).

Ontbrekende voorwaarden en gewenste nadere uitleg bij beheer en exploitatie

Naast het eerdergenoemde punt over de afbakening volgens EU-richtlijn 2019/944 stelt Energie-Nederland voor om de Leidraad met de volgende punten aan te vullen:

1. Geen ongeoorloofde bevoordeling door gunstigere of goedkopere financiering;
2. Verdere verduidelijking gewenst om commerciële risico's bij beheer te voorkomen;
3. Optreden als louter beleggings- of financieringsmaatschappij is niet toegestaan;
4. Onderhandelen over of voorbereiden van energie-inkoop of -verkoop is niet toegestaan;
5. Dispatch van energie en zelfstandig uitvoeren van systeemdiensten is niet toegestaan;
6. Niet optreden als (adviseur van een) aanbestedende dienst;
7. Geen uitwisseling van personen en informatie tussen netbeheerder en netwerkbedrijf

Deze punten lichten we hieronder toe.

Ad. 1 Geen ongeoorloofde bevoordeling door gunstigere of goedkopere financiering

In de visie “*Invulling tijdelijke taken, experimenten en activiteiten onder VET*” geeft ACM aan dat netwerkbedrijven marktverstoring kunnen opereren omdat zij door de positie van de netbeheerder in hun groep onder gunstiger voorwaarden kunnen lenen dan marktspelers. Verder geeft ACM aan dat netwerkbedrijven inkomsten uit dividenden van de netbeheerder kunnen aanwenden om commerciële activiteiten te financieren. ACM wijst erop dat (potentiële) marktpartijen hierdoor afgeschrikt kunnen worden, waardoor marktwerking niet of onvoldoende van de grond kan komen. Daarnaast brengt de band met de netbeheerder met zich mee dat commerciële risico's van het netwerkbedrijf kunnen terugslaan op de netbeheerder en het publiek belang van goed netbeheer.

Energie-Nederland bepleit dat ACM in de definitieve Leidraad een nadere uitwerking geeft over de wijze waarop voorkomen kan worden dat netwerkbedrijven een betere positie verkrijgen dan marktpartijen door gunstiger voorwaarden of goedkopere financiering.

Ad. 2 Verdere verduidelijking gewenst om commerciële risico's bij beheer te voorkomen

De Leidraad heeft tot doel om te voorkomen dat netwerkbedrijven commerciële of financiële risico's op zich nemen door exploitatie van installaties voor warmte, groen gas of waterstof. Daarom is uitsluitend "beheer" van dergelijke installaties toegestaan volgens ACM. Dit veronderstelt dat dergelijke beheersactiviteiten zonder commerciële risico's zouden zijn. Wanneer een netwerkbedrijf echter besluit in een dergelijke installatie te investeren en deze te bouwen, dan gaat het netwerkbedrijf wel degelijk een commercieel en financieel risico aan. Het is immers niet op voorhand zeker dat voor de gehele economische levensduur het beheer voor deze installatie is geregeld. Ook is denkbaar dat ontwikkelingen uiteindelijk anders uitpakken dan vooraf voorzien en leiden tot stranded assets.

ACM geeft weinig aandacht aan zulke risico's, terwijl het niet de bedoeling van de wetgever is geweest om commerciële risico's bij het netwerkbedrijf toe te laten die door kunnen werken op de netbeheerder in de groep. Energie-Nederland bepleit dat ACM in de definitieve Leidraad verduidelijking geeft hoe deze risico's beperkt kunnen worden en tot welke nadere voorwaarden dit leidt voor netwerkbedrijven bij het beheer van een installatie. Hierbij is relevant dat de risico's kleiner zijn wanneer het netwerkbedrijf uitsluitend netten of installaties aanlegt in opdracht van anderen en waarbij de financiële risico's door die anderen worden gedragen. Dat laatste sluit ook beter aan bij het oorspronkelijke uitgangspunt bij de splitsing om installatieactiviteiten in aparte ondernemingen binnen het netbeheerdersconcern te houden om in-besteding door de netbeheerder mogelijk te maken en deze ondernemingen toe te staan ook voor marktpartijen buiten het concern vergelijkbare activiteiten in opdracht te verrichten. Niet om zelfstandig risicodragende projecten buiten het concern op te pakken.

Voor warmte zijn er ook bedrijfsvoeringstechnische argumenten om het begrip 'beheer' restrictief te definiëren. Warmtesystemen (stadswarmtenetten, WKO's) zijn bijna altijd lokaal van aard, met productie, transport, opslag en levering binnen gesloten circuits. Het beheer heeft direct invloed op financieel voor- of nadeel uit het geproduceerde volume (waterstromen en temperatuurverschillen) en dus op het commercieel risico.

Ad. 3 Optreden als louter financierings- of beleggingsmaatschappij is niet toegestaan

In de Leidraad gaat ACM niet in op de situatie dat een netwerkbedrijf een aandeel neemt in een bedrijf of een financieringsfaciliteit verstrekt aan een derde, zonder daarbij zelf enige uitvoerende activiteit te verrichten. Dit komt nu in de praktijk voor bij financiering en aandeelhouderschap van een netwerkbedrijf in distributie- en productie-assets en is relevant voor toekomstige deelnemingen in en financieringen van bedrijven die actief zijn op het gebied van alternatieve energiedragers. Deze activiteiten zijn te kenschetsen als optreden als een beleggings- of financieringsmaatschappij en deze pure vormen van beleggen en financieren zijn niet opgenomen in de wettelijke lijst van toegestane activiteiten. Energie-Nederland verzoekt ACM om in de Leidraad aandacht te geven aan dit punt.

Ad. 4 Onderhandelen over of voorbereiden van energie-inkoop of -verkoop is niet toegestaan

In het verlengde van de uitleg dat een netwerkbedrijf geen commerciële risico's door productie of levering mag aangaan, moet het tevens duidelijk zijn dat in de situatie dat een netwerkbedrijf een (energie)transportleiding beheert het netwerkbedrijf niet mag onderhandelen met potentiële producenten en afnemers over energievolumes en inkooprijzen dan wel afnamevolumes en energieprijzen. Deze activiteiten zijn voorbehouden aan de marktpartijen die gebruik maken van de leiding en die het te transporteren product inkopen en verkopen aan klanten.

Ad. 5 Dispatch van energie en zelfstandig uitvoeren van systeemdiensten is niet toegestaan

In aansluiting hierop moet het ook duidelijk zijn dat het verzorgen van dispatch van bijvoorbeeld warmte (de verdeling: bepalen wie wanneer welke warmte mag of moet produceren, laten transporteren of afnemen) niet gedaan mag worden door een netwerkbedrijf. Dispatch valt immers niet onder beheer en is rechtstreeks gerelateerd aan exploitatie.

Dat valt à contrario af te leiden uit de definitie van beheer van gas en elektriciteit in art. 10 Gaswet en art. 16, lid 1, Elektriciteitswet. Uit deze definitie volgt dat systeemdiensten, zoals balanshandhaving (dispatch bij warmte) niet vallen onder 'beheer'. Deze systeemdiensten worden namelijk apart als taak opgedragen aan de landelijke netbeheerder in respectievelijk art. 10a Gaswet en art. 16, lid 2 E-wet. Als de wetgever had gewild dat dispatch van warmte een toegestane activiteit zou zijn voor netwerkbedrijven, had de wetgever dit als aparte toegestane activiteit moeten opnemen in wet VET. Waar nodig zal wel een bepaalde informatie-uitwisseling tussen partijen moeten plaatsvinden om zowel dispatch als transport goed te laten verlopen.

Ad. 6 Niet optreden als (adviseur van een) aanbestedende dienst

Het komt in de praktijk voor dat netwerkbedrijven optreden als aanbestedende dienst (of adviseur daarvan) ten behoeve van de marktconsultatie of selectie van leveranciers/netbeheerders voor een warmteproject door de lokale overheid. Dit is o.a. bij een warmteproject in Arnhem en in Roermond voorgekomen. Het netwerkbedrijf, dat ook zichzelf aanbiedt als marktpartij om een warmtenet aan te leggen, krijgt dan inzicht in en een adviserende of beoordelende rol m.b.t. aanbiedingen van andere marktpartijen.

Met deze rol wordt een netwerkbedrijf bevoordeeld wat strijdig is met onafhankelijk netbeheer en het uitgangspunt van non-discriminatie. Ook past het niet bij een zuiver en onafhankelijk selectieproces waar ACM zelf ook op wijst in haar recente advies over de rol van netwerkbedrijven in de warmtemarkt. Energie-Nederland bepleit daarom ook dergelijke diensten expliciet in de Leidraad op te nemen als voorbeeld van een niet toegestane activiteit voor een netwerkbedrijf.

Ad. 7 Geen uitwisseling van personen en informatie tussen netbeheerder en netwerkbedrijf

Tenslotte moet het duidelijk zijn dat een niet-marktconforme uitwisseling van personen, kennis en middelen tussen de netbeheerder en een netwerkbedrijf dat een activiteit uit gaat voeren in het domein van de alternatieve energiedragers, niet is toegestaan. Een strikte scheiding tussen netbeheerder en netwerkbedrijf is noodzakelijk en dient een harde voorwaarde te zijn.

ACM-voorstel voor vaste beheervergoeding onderschreven

Een vaste beheervergoeding is passender als het gaat om het in standhouden van installaties die bijvoorbeeld waterstof of warmte produceren. Dan moet voorkomen worden dat het netwerkbedrijf een commercieel belang heeft bij de productie en is een variabele vergoeding niet passend.

Voor het transporteren van energie, komt het voor dat variabele extra (technische) inspanningen worden gevraagd en dan ligt het meer in de rede om die kosten per eenheid in rekening te brengen, echter alleen als diezelfde inspanning daadwerkelijk aan het volume van de (te transporteren) energie gerelateerd is. Is die inspanning bij een groot of klein volume gelijk, dan zou een aan het volume gerelateerde vergoeding niet passend zijn. Hierbij merken wij op dat een beheervergoeding, die wordt gebaseerd op kosten per eenheid, geschikter zou kunnen zijn wanneer meer partijen gebruik maken van de leiding en een beheervergoeding moeten betalen. Op basis van kosten per eenheid, kunnen de kosten van het beheer beter toegerekend worden aan de partijen.

Een vaste vergoeding veroorzaakt minder administratieve lasten (zoals verrekeningen achteraf). Een variabele vergoeding kan bovendien leiden tot discussies over de haalbaarheid van de business case en de verrekeningen.

Voor de in rekening te brengen kosten merken wij op dat die beheervergoeding ook volgens ACM marktconform en in lijn met de daadwerkelijke kosten van beheer moeten zijn. De tarieven die netwerkbedrijven hanteren zijn echter niet gereguleerd. Energie-Nederland vraagt daarom in de Leidraad aan te geven hoe ACM dit wil toetsen en handhaven. Verloopt dit via periodieke toetsing, onverwachte steekproeven, of indien er signalen of klachten vanuit de markt komen (signaal gestuurd)?

Overige activiteiten die nadere afbakening behoeven

Naast de nadere uitleg die ACM in de Leidraad geeft zijn er nog enkele andere activiteiten die om een nadere afbakening vragen van de rol van netwerkbedrijven.

Allereerst betreft dit de positie ten aanzien van drinkwatervoorziening. Wij wijzen erop dat het niet de bedoeling van de wetgever was dat netwerkbedrijven activiteiten in de drinkwatervoorziening zouden mogen verrichten. Dit is per abuis wel in de Wet VET opgenomen. De Minister heeft tijdens de behandeling van de wet aan de Kamer toegezegd dit te schrappen bij de eerstvolgende wijziging van de E- en G-wet. Wij geven ACM in overweging om dit te benoemen in de Leidraad.

Verder zijn sommige netwerkbedrijven nu actief met energiebesparingsadviezen of het financieren van besparingsadviseurs. Hiermee treedt een netwerkbedrijf in volle concurrentie met adviesbureaus en installateurs op dit marktsegment. Dit marktsegment is zeer goed ontwikkeld en kent vele bedrijven die hierin actief en gespecialiseerd zijn. Er is daarmee geen reden voor netwerkbedrijven om hier ook actief in te zijn. Er is zeker geen sprake van een markt die nog ontwikkeld moet worden. In de visie *“Invulling tijdelijke taken, experimenten en activiteiten onder VET”* stelt ACM nog aanvullend dat er geen synergie met netbeheer is en dat de gevolgen

voor netbelasting slechts een neveneffect zijn, dat ook wordt bereikt door diensten van commerciële partijen. Ons voorstel is dat de ACM in de definitieve Leidraad ook voor deze activiteiten een uitspraak opneemt in lijn met de eerdere ACM-visie.

C. OPMERKINGEN EN VRAGEN BIJ DE TEKST VAN DE LEIDRAAD ZELF

Paragraaf 3.1, kader:

Tekstvoorstel: “Netwerkbedrijven mogen alternatieve energiedragers transporteren, maar niet leveren of erin handelen”, noch over de kosten of prijzen van productie of levering in voorbereidende onderhandeling treden met potentiële producenten en/of afnemers van energie voor toekomstige productie of levering.

Paragraaf 3.2

“Dit betekent dat aanleg en beheer van alle installaties, dus ook van productie- en opslaginstallaties, is toegestaan.”

Vraag: Omdat noch de tarieven voor, noch de maximale winst op, het gebruik van deze installaties gereguleerd is, is het de vraag hoe geborgd wordt dat de markt hier niet teveel voor betaalt in die gevallen dat sprake is van een schaars publiek recht (bouw- of aanlegvergunning).

Paragraaf 3.3

“Het netwerkbedrijf mag dus onderhoud verrichten en een bepaalde productiecapaciteit garanderen.”

Opmerking: Het gaat dan niet om de productiecapaciteit (de hoeveelheid energie die geproduceerd zou kunnen worden door de bron) maar over de ‘verwerkingscapaciteit’ van de installatie zelf.

Vraag: Hoe wordt de kennis hiervoor verkregen? Beïnvloedt dat niet onnodig de beschikbaarheid van personeel in de markt?

Paragraaf 3.3

Het netwerkbedrijf mag geen belang hebben bij de productie of het verlenen van opslagdiensten.

Vraag: Hiermee wordt naar onze mening ook bedoeld het zijn van mede aandeelhouder van bijvoorbeeld een geothermie-exploitant of de exploitant van een biomassacentrale; ook niet in een 50/50 joint venture. Klopt dat?

Paragraaf 3.3

“De ACM geeft de voorkeur aan een vaste beheervergoeding. Mogelijk kan er echter sprake zijn van beheerkosten die afhankelijk van het geproduceerde volume, waarbij de volumes lastig te voorspellen zijn. In dat geval is het denkbaar dat een variabele beheervergoeding passend is. In ieder geval moet de beheervergoeding marktconform en in lijn met de daadwerkelijke kosten van beheer zijn.”

Vragen: Hoe gaat ACM zorgen voor de benodigde transparantie? En hoe kan ACM handhaven wat de ‘daadwerkelijke kosten’ zijn?

Paragraaf 3.3 kader, kopje 'Beheer'

"Hiervoor rekent het netwerkbedrijf maandelijks een marktconforme vergoeding in lijn met de beheerkosten. De marktpartij zal met de elektrolyser zelf waterstof gaan produceren."

Vragen: Hoe wordt het financiële risico berekend? Wie gaat dat betalen?

Paragraaf 3.3 kader, kopje 'Exploitatie'

"Door de vergoeding geheel afhankelijk te maken van de hoeveelheid waterstof die wordt geproduceerd, heeft het netwerkbedrijf een commercieel belang bij de productie."

Opmerking: Dit doet zich ook voor bij het warmtetransport waarbij het netwerkbedrijf zich afhankelijk stelt van het volume dat de marktpartij afneemt van een producent van warmte.

Paragraaf 3.4

"Daarnaast mag het netwerkbedrijf niet bevoordeeld worden door de netbeheerder."

Vraag: In hoeverre is er niet tevens sprake van bevoordeling van het netwerkbedrijf als de groep instaat voor alle schulden van het netwerkbedrijf (bijvoorbeeld met een zgn. 403 verklaring) en daarmee bijvoorbeeld goedkoper een leiding kan aanleggen dan andere (markt)partijen?

Toelichting: Dat is geen directe bevoordeling door de netbeheerder voor het in opdracht uitvoeren van de taken van de netbeheerder door marktpartijen, maar wel het bevoordelen door de groep van haar netwerkbedrijf dat in hoofdzaak inkomsten genereert uit het netbeheer waarmee met het netwerkbedrijf concurrerende marktpartijen worden benadeeld.

Vraag: Hoe wordt hier op gecontroleerd? Welke rol heeft financiële transparantie hierin?

Paragraaf 3.5

"Zo kan in een algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat netbeheerders een tijdelijke taak hebben met betrekking tot alternatieve energiedragers."

Vraag: met deze ACM-handreiking zouden dergelijke extra activiteiten toch gekoppeld moeten worden aan de netwerkbedrijven?

Paragraaf 3.5

Tekstvoorstel: "... om ten behoeve van een experiment af te wijken van de wet, niet om netbeheerders en netwerkbedrijven taken toe te delen of activiteiten toe te staan ~~kennen~~ waar de wet nog niet in voorziet."